ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

z 15. decembra 2009 *

Vo veci C-239/06,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 226 ES, podaná 23. mája 2006,

Európska komisia, v zastúpení: G. Wilms, C. Cattabriga a L. Visaggio, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Talianskej republike, v zastúpení: I. M. Braguglia, splnomocnený zástupca, za právnej pomoci G. De Bellis, avvocato dello Stato, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovanej,

* Jazyk konania: taliančina.

ktorú v konaní podporujú:

Helénska republika, v zastúpení: E.-M. Mamouna, A. Samoni-Rantou a K. Boskovits, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

Fínska republika, v zastúpení: A. Guimaraes-Purokoski, splnomocnená zástupkyňa,

vedľajší účastníci konania,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda V. Skouris, predsedovia komôr A. Tizzano, J. N. Cunha Rodrigues, K. Lenaerts, E. Levits a C. Toader, sudcovia C. W. A. Timmermans, A. Borg Barthet (spravodajca), M. Ilešič, J. Malenovský a U. Lõhmus,

generálny advokát: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 25. novembra 2008,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 10. februára 2009,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Komisia Európskych spoločenstiev sa svojou žalobou domáha, aby Súdny dvor určil, že Talianska republika si tým, že sa jednostranne rozhodla oslobodiť od cla dovoz vojenského materiálu, a tým, že odmietla vypočítať a odviesť vlastné zdroje nevybraté z dôvodu tohto oslobodenia, ako aj tým, že odmietla zaplatiť úroky z omeškania, ktoré jej vznikli po tom, čo neodviedla vlastné zdroje Komisii v stanovenej lehote, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývali z článkov 2 a 9 až 11 nariadenia Rady (EHS, Euratom) č. 1552/89 z 29. mája 1989, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 88/376/EHS, Euratom o systéme vlastných zdrojov Spoločenstiev [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 155, s. 1), zmenené a doplnené nariadením Rady (ES, Euratom) č. 1355/96 z 8. júla 1996 (Ú. v. ES L 175, s. 3, ďalej len „nariadenie č. 1552/89“), a z tých istých článkov nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1150/2000 z 22. mája 2000, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 94/728/ES, Euratom o systéme vlastných zdrojov spoločenstiev (Ú. v. ES L 130, s. 1; Mim. vyd. 01/003, s. 169).

Právny rámec

Právna úprava Spoločenstva

2 Článok 2 ods. 1 rozhodnutia Rady 88/376/EHS, Euratom z 24. júna 1988 o systéme vlastných zdrojov spoločenstiev (Ú. v. ES L 185, s. 24; Mim. vyd. 01/001, s. 176)

a rozhodnutia 94/728/ES, Euratom z 31. októbra 1994 o systéme vlastných zdrojov Európskych spoločenstiev [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 293, s. 9) stanovuje:

„Nasledujúce príjmy tvoria vlastné zdroje vložené do rozpočtu spoločenstiev:

…

b) bežné colné tarifné poplatky a iné poplatky, ktoré sú alebo sa majú stanoviť inštitúciami spoločenstiev v súvislosti s obchodom s nečlenskými krajinami, a colné poplatky na produkty uvedené v Zmluve o založení Európskeho spoločenstva pre uhlie a oceľ;

…“

3 Článok 20 nariadenia Rady (EHS) č. 2913/92 z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva (Ú. v. ES L 302, s. 1; Mim. vyd. 02/004, s. 307, ďalej len „Colný kódex Spoločenstva“), stanovuje:

„1. Ak vznikne colný dlh, sú clo a platby dlžné na základe právnych predpisov založené na Colnom sadzobníku Európskych spoločenstiev.

…

3. Colný sadzobník Európskych spoločenstiev obsahuje:

a) kombinovanú nomenklatúru tovaru;

…

c) sadzby a iné podklady pre vymeriavania dávok bežne uplatňovaných pri tovare, ktorý je zahrnutý v kombinovanej nomenklatúre, ak ide o:

— clo; a,

…

d) zvýhodnené sadzobné zaobchádzania obsiahnuté v dohodách, ktoré spoločenstvo uzavrelo s niektorými krajinami alebo s niektorými skupinami krajín a ktoré upravujú poskytovanie zvýhodneného sadzobného zaobchádzania;

e) zvýhodnené sadzobné zaobchádzania prijaté jednostranne spoločenstvom vo vzťahu k niektorým krajinám, skupinám krajín alebo územiam;

f) autonómne dočasne pozastavujúce opatrenia poskytujúce zníženie alebo oslobodenie od dovozného cla na niektoré druhy tovarov;

g) iné sadzobné opatrenia vyplývajúce z ďalších platných predpisov spoločenstva.

…“

4 Článok 217 ods. 1 Colného kódexu Spoločenstva stanovuje:

„Colné orgány vypočítajú sumu dovozného alebo vývozného cla vyplývajúcu z colného dlhu, ďalej len ‚sumu cla‘, akonáhle majú potrebné údaje, a zapíšu ju do účtovnej evidencie alebo do iného rovnocenného nosiča informácií (zápis).

…“

5 V rámci sprístupnenia vlastných zdrojov Spoločenstiev Komisii prijala Rada Európskej únie nariadenie č. 1552/89, ktoré bolo uplatniteľné v čase skutkových okolností v tejto

veci až do 30. mája 2000. Toto nariadenie nahradilo od 31. mája 2000 nariadenie č. 1150/2000, ktorým sa vykonáva kodifikácia nariadenia č. 1552/89 bez toho, aby bol zmenený jeho obsah.

6 Článok 2 nariadenia č. 1552/89 stanovuje:

„1. Na účely uplatňovania tohto nariadenia vzniká nárok Spoločenstva na vlastné zdroje, ktoré sú uvedené v článku 2 ods. 1 písm. a) a b) rozhodnutia 88/376/EHS, Euratom bezodkladne po splnení podmienok týkajúcich sa zápisu nároku do účtovných kníh a upovedomenia dlžníka, ktoré sú ustanovené v colných predpisoch.

1a. Dátumom vzniku nároku uvedeného v odseku 1 je dátum zápisu do účtovných kníh, ktorý je stanovený v colných predpisoch.

…“ [*neoficiálny preklad*]

7 Článok 9 ods. 1 tohto nariadenie stanovuje:

„V súlade s postupom ustanoveným v článku 10 pripisuje každý členský štát vlastné zdroje na účet založený v mene Komisie v rámci štátnej pokladnice alebo orgánu, ktorý na tento účel určil.

Tento účet sa vedie bez poplatkov.“ [*neoficiálny preklad*]

8 Podľa článku 10 ods. 1 uvedeného nariadenia:

„Po odpočítaní nákladov na vyberanie vo výške 10 % v súlade článkom 2 ods. 3 rozhodnutia 88/376/EHS, Euratom sa vklad vlastných zdrojov uvedený v článku 2 ods. 1 písm. a) a b) daného rozhodnutia vykoná najneskôr v prvý pracovný deň nasledujúci po 19. dni druhého mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom nárok vznikol, v súlade s článkom 2 tohto nariadenia.

…“ [*neoficiálny preklad*]

9 Článok 11 nariadenia č. 1552/89 stanovuje:

„Akékoľvek omeškanie v prípade vkladu na účet uvedený v článku 9 ods. 1 má pre príslušný členský štát za následok vznik povinnosti platiť úroky podľa úrokovej sadzby platnej v príslušný deň pre operácie krátkodobého verejného financovania zvýšenej o dve percentá. Táto sadzba sa za každý mesiac meškania zvyšuje o 0,25 percenta. Zvýšená sadzba sa vzťahuje na celú dobu omeškania.“ [*neoficiálny preklad*]

10 Podľa článku 22 nariadenia č. 1150/2000:

„Nariadenie (EHS, Euratom) č. 1552/89 sa zrušuje.

Odkazy na vyššie uvedené nariadenia sa považujú za odkazy na toto nariadenie a znejú v súlade s korelačnou tabuľkou, ktorá je uvedená v časti A prílohy."

11 Okrem okolnosti, že nariadenia č. 1552/89 a 1150/2000 odkazujú, prvé na rozhodnutie 88/376, a druhé na rozhodnutie 94/728, sú články 2 a 9 až 11 týchto dvoch nariadení v podstate rovnaké.

12 Rozhodnutím Rady 2000/597/ES, Euratom z 29. septembra 2000 o systéme vlastných zdrojov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 253, s. 42; Mim. vyd. 01/003, s. 200) bola sadzba vo výške 10 % uvedená v článku 10 ods. 1 nariadenia č. 1150/2000 zvýšená na 25 %.

13 Odôvodnenie č. 1 uvedeného rozhodnutia stanovuje:

„Zasadnutie Európskej rady v Berlíne 24. a 25. marca 1999 prijalo, okrem iného, záver, že systém vlastných zdrojov spoločenstiev by mal byť spravodlivý, transparentný, finančne efektívny, jednoduchý a založený na kritériách, ktoré najlepšie vyjadrujú schopnosť každého členského štátu prispievať."

14 Nariadenie Rady (ES) č. 150/2003 z 21. januára 2003, ktorým sa odpúšťajú dovozné clá na určité zbrane a vojenské zariadenia (Ú. v. ES L 25, s. 1; Mim. vyd. 02/013, s. 15), prijaté na základe článku 26 ES, stanovuje vo svojom odôvodnení č. 5:

„S cieľom zohľadniť ochranu tajných vojenských údajov členských štátov je nevyhnutné ustanoviť osobitné administratívne postupy na odpúšťania colných sadzieb. Vyhlásenie príslušného orgánu členského štátu, pre ktorého ozbrojené sily sú zbrane alebo vojenské zariadenia určené, ktoré by sa mohlo taktiež použiť ako colné vyhlásenie, ktoré vyžaduje colný sadzobník, by predstavovalo príslušnú záruku, že sú tieto podmienky splnené. Vyhlásenie by sa malo vydávať v podobe certifikátu. Bolo by vhodné špecifikovať podobu, akú takýto certifikát musí mať, a taktiež by malo byť možné používať na vyhlásenia výpočtovú techniku."

15 Článok 1 tohto nariadenia stanovuje:

„Toto nariadenie ustanovuje podmienky pre autonómne odpúšťanie dovozných ciel na určité zbrane a vojenské zariadenia dovážané z tretích krajín orgánmi, ktoré sú poverené riadením vojenskej obrany členských štátov alebo v ich mene."

16 Článok 3 ods. 2 uvedeného nariadenia stanovuje:

„Bez ohľadu na odsek 1, z dôvodov ochrany tajných vojenských údajov sa môže certifikát a dovážaný tovar predkladať iným orgánom, ktoré na tento účel určí dovážajúci členský štát. V takých prípadoch príslušný orgán vydávajúci certifikát zašle do 31. januára a 31. júla každého roku príslušným orgánom svojho členského štátu súhrnnú správu o takomto dovoze. Správa sa ma týkať obdobia 6 mesiacov, ktoré bezprostredne predchádzajú mesiac, v ktorom sa správa podáva. Musí obsahovať počty

vystavených certifikátov a dátumy ich vystavenia, dátumy dovozu a celkovú hodnotu a hmotnosť brutto výrobkov dovezených na základe certifikátov.“

17 V súlade so svojím článkom 8 sa nariadenie č. 150/2003 uplatňuje od 1. januára 2003.

Konanie pred podaním žaloby

18 Komisia začala konanie proti Talianskej republike 25. júla 1985 vydaním odôvodneného stanoviska, v ktorom poukazovala na porušenie článku 28 Zmluvy ES (zmenený, teraz článok 26 ES) a colnej právnej úpravy Spoločenstva, lebo sa domnievala, že tento členský štát sa jednostranne rozhodol oslobodiť na svojom území dovoz materiálu osobitne určeného na vojenské účely. Toto konanie bolo následne prerušené.

19 Keďže návrh nariadenia Rady (EHS) o dočasnom pozastavení výberu cla z dovozu niektorých zbraní a vojenských zariadení (Ú. v. ES C 265, 1998, s. 9) nebol schválený, Komisia následne rozhodla o pokračovaní v uvedenom konaní. Dňa 21. decembra 2001 zaslala Talianskej republike výzvu, v ktorej zopakovala výhrady týkajúce sa porušenia článku 26 ES a colnej právnej úpravy Spoločenstva, a vyzvala tento členský štát, aby predložil hmotnoprávne pripomienky v lehote dvoch mesiacov.

20 Komisia zároveň zaslala Talianskej republike výzvu na predloženie pripomienok z 20. decembra 2001, ktorou ju vyzvala, aby vypočítala výšku vlastných zdrojov

neodvedených Spoločenstvu za rozpočtové roky od roku 1998, sprístupnila tieto zdroje Spoločenstvu a zaplatila v súlade s článkom 11 nariadenia č. 1150/2000 dlžné úroky z omeškania.

21 Talianska republika však na tieto dva listy neodpovedala.

22 Nariadenie č. 150/2003 vstúpilo do platnosti s účinnosťou od 1. januára 2003.

23 Listom z 24. marca 2003 Komisia zopakovala svoju pôvodnú žiadosť týkajúcu sa dovozov pred 1. januárom 2003, teda za obdobie od 1. januára 1998 do 31. decembra 2002, keďže na obdobie po tomto dátume sa vzťahovalo už nariadenie č. 150/2003. Talianska republika na tento list takisto neodpovedala.

24 Za týchto okolností Komisia zaslala Talianskej republike 17. októbra 2003 výzvu, ktorá sa konkrétne týkala finančných dôsledkov dotknutého porušenia. V tejto výzve zopakovala svoju pôvodnú žiadosť týkajúcu sa vypočítania a odvedenia vlastných zdrojov, ako aj zaplatenia úrokov z omeškania, ako ich stanovuje právna úprava Spoločenstva.

25 Talianska republika odpovedala listom zo 17. februára 2004, pričom sa odvolávala na článok 296 ods. 1 písm. b) ES, ktorým odôvodňovala až do 31. decembra 2002 uplatňované oslobodenie od cla. Na tieto účely zdôraznila, že nariadenie č. 150/2003 priznalo relevantnosť dovozu vojenského materiálu v záujme bezpečnosti členských štátov tým, že vo svojom článku 2 ods. 2 povolilo oslobodiť dovoz tohto druhu materiálu od cla.

26 Komisia sa listom z 9. júla 2004 rozhodla zaslať odôvodnené stanovisko a vyzvala Taliansku republiku na prijatie opatrení potrebných na to, aby tomuto stanovisku vyhovela v lehote dvoch mesiacov od jeho doručenia.

27 Keďže toto odôvodnené stanovisko ostalo bez odpovede, Komisia podala túto žalobu.

28 Predseda Súdneho dvora uznesením z 20. novembra 2006 vyhovel návrhom Helénskej republiky a Fínskej republiky na vstup do konania ako vedľajších účastníkov na podporu návrhov Talianskej republiky.

O žalobe

Argumentácia účastníkov konania

29 Komisia tvrdí, že Talianska republika sa nesprávne odvoláva na článok 296 ES, na základe ktorého odmieta zaplatiť clo zodpovedajúce dotknutým dovozom, keďže vyberanie uvedeného cla neohrozuje základné záujmy vlastnej bezpečnosti tohto členského štátu.

30 Komisia tvrdí, že opatrenia zavádzajúce odchýlky alebo výnimky, akým je najmä článok 296 ES, treba vykladať doslovne. Dotknutý členský štát, ktorý sa odvoláva na uplatnenie tohto článku, musí teda preukázať, že spĺňa všetky podmienky stanovené v tomto článku, keď sa snaží uplatniť výnimku z článku 20 Colného kódexu Spoločenstva, kde sa nachádza všeobecná zásada vyberania cla, ako ju uvádza článok 26 ES.

31 Komisia tvrdí, že Talianska republika musí v dôsledku toho preukázať prostredníctvom konkrétneho a podrobného dôkazu, že vyberanie dovozného cla dotknutého v tejto veci ohrozuje jej základné záujmy bezpečnosti.

32 Opatrenia, na základe ktorých totiž Spoločenstvo prichádza o prostriedky, ktoré mu majú byť odvedené ako vlastné zdroje, nemožno považovať za potrebné na ochranu základných záujmov bezpečnosti členských štátov, pokiaľ použitie týchto prostriedkov na všeobecné financovanie vojenských výdavkov nie je aspoň dodatočne odôvodnené.

33 Komisia tvrdí, že nariadenie č. 150/2003 sa uplatňuje od 1. januára 2003 a že sa mu nepriznali nijaké spätné účinky. Navyše právnym základom tohto nariadenia je článok 26 ES týkajúci sa stanovenia ciel, a nie článok 296 ES, ktorý nemôže byť ani v rámci novej právnej úpravy základom na odpustenie ciel podľa uvedeného nariadenia.

34 Komisia v tejto súvislosti zdôrazňuje, že nevyberanie sporného cla Talianskou republikou spôsobuje nerovnosť medzi členskými štátmi vo vzťahu k ich prispievaniu do rozpočtu Spoločenstva. Výsledkom toho je zníženie tradičných vlastných zdrojov Spoločenstva, ktoré možno nahradiť iba zvýšením zdroja tzv. hrubého domáceho produktu „HDP“, do ktorého prispievajú všetky členské štáty.

35 Talianska republika sa domnieva, že podľa článku 296 ods. 1 písm. b) ES majú členské štáty širokú mieru voľnej úvahy pri opatreniach, ktoré prijímajú na ochranu základných záujmov vlastnej bezpečnosti a týkajú sa tovarov, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia uvedené v článku 296 ods. 1 písm. b). Toto ustanovenie im tak poskytuje možnosť odchýliť sa od článku 26 ES a Colného kódexu Spoločenstva v prípade dovozu zariadení

určených len na vojenské účely, aby mohli chrániť základné záujmy vlastnej bezpečnosti zohľadnením svojej osobitnej situácie.

36 Talianska republika uvádza, že článok 296 ES má všeobecnú pôsobnosť a neobmedzuje sa len na niektoré ustanovenia Zmluvy. Umožňuje teda odchýliť sa od ustanovenia článku 26 ES, ktoré má slúžiť ako právny základ pre normotvorcu Spoločenstva na prijatie colnej právnej úpravy.

37 Talianska republika tvrdí, že v prvom rade je potrebné rozhodnúť o otázke, či sa oslobodenie dovozu vojenského materiálu od cla môže zakladať na článku 296 ES, a v prípade kladnej odpovede na túto otázku, či boli všetky podmienky uvedeného článku v prejednávanej veci splnené.

38 Pokiaľ ide o dôkaz, že dané oslobodenie od ciel je potrebné na ochranu základných záujmov vlastnej bezpečnosti dotknutého členského štátu, Talianska republika tvrdí, že tento dôkaz nepredložila preto, lebo sám normotvorca Spoločenstva poskytol tento dôkaz tým, že prijal nariadenie č. 150/2003.

39 Talianska republika namieta proti tvrdeniu Komisie, podľa ktorého môže len Rada na základe článku 26 ES rozhodnúť o prípadnom oslobodení od cla alebo pozastavení cla na dotknutý tovar, a teda že oslobodenie poskytnuté na vnútroštátnej úrovni tvorí protiprávnu výnimku z toho ustanovenia.

40 Talianska republika tvrdí, že prijatím nariadenia č. 150/2003 sa sám normotvorca Spoločenstva domnieval, že oslobodenie od ciel umožní členským štátom lepšiu

ochranu základných záujmov vlastnej bezpečnosti. Podľa Talianskej republiky to dokazuje, že podmienky stanovené v článku 296 ods. 1 písm. b) ES boli splnené s ohľadom na oslobodenie, ktoré sama jednostranne uplatňovala až do 31. decembra 2002.

41 Vzhľadom na to, že vzťah medzi nevyberaním ciel a ochranou základných záujmov bezpečnosti členských štátov bol uznaný v nariadení č. 150/2003, Talianska republika nerozumie, prečo je potrebné predkladať ďalšie dôkazy na preukázanie ohrozenia základných záujmov vlastnej bezpečnosti, ak by boli tieto clá vyberané.

42 Talianska republika napokon subsidiárne tvrdí, že žiadosť Komisie na odvedenie vlastných zdrojov uniknutých z dôvodu oslobodenia od cla dotknutého v prejednávanej veci má byť zamietnutá, prinajmenšom pokiaľ ide o obdobie pred doručením písomnej doplňujúcej výzvy z 20. decembra 2001. Talianska republika uvádza, že s prihliadnutím na nekonanie Komisie počas dlhého obdobia, ktoré plynulo od doručenia odôvodneného stanoviska z 25. júla 1985 až do doplňujúcej výzvy z 20. decembra 2001, sa mohla domnievať, že táto inštitúcia implicitne súhlasila s uvedeným oslobodením. S ohľadom na zásady ochrany legitímnej dôvery a právnej istoty sa tak má povinnosť nahradenia dotknutých vlastných zdrojov obmedziť.

Posúdenie Súdnym dvorom

43 Colný kódex Spoločenstva stanovuje vyberanie cla z dovozu tovaru na vojenské účely, akými sú v tejto veci dovozy z tretích štátov. Nijaké ustanovenie colnej právnej úpravy Spoločenstva neupravovalo v čase sporných dovozov, t. j. od 1. januára 1998 do 31. decembra 2002, osobitné oslobodenie od dovozného cla takéhoto druhu tovaru. V dôsledku toho v tomto období ani neexistovalo výslovné oslobodenie od povinnosti odviesť príslušným orgánom dlžné clo spolu s prípadnými úrokmi z omeškania.

44 Z prijatia nariadenia č. 150/2003, ktoré stanovuje odpustenie dovozných ciel na určité zbrane a vojenské zariadenia od 1. januára 2003, možno vyvodiť, že normotvorca Spoločenstva predpokladal, že dovtedy existovala povinnosť odviesť uvedené dovozné clá.

45 Talianska republika nikdy nepopierala existenciu sporných dovozov počas zohľadňovaného obdobia. Talianska republika len spochybnila nárok Spoločenstva na dotknuté vlastné zdroje, pričom tvrdila, že na základe článku 296 ES povinnosť platiť clo z vojenského materiálu dovezeného z tretích štátov by vážne zasiahla do jej základných záujmov bezpečnosti.

46 Hoci podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora prináleží členským štátom prijať primerané opatrenia na zabezpečenie svojej vnútornej a vonkajšej bezpečnosti, neznamená to, že na tieto opatrenia sa vôbec nevzťahuje právo Spoločenstva (pozri rozsudky z 26. októbra 1999, Sirdar, C-273/97, Zb. s. I-7403, bod 15, a z 11. januára 2000, Kreil, C-285/98, Zb. s. I-69, bod 15). Ako už Súdny dvor konštatoval, Zmluva stanovuje výslovné odchýlky uplatniteľné v situáciách, keď môže dôjsť k ohrozeniu verejnej bezpečnosti len vo svojich článkoch 30 ES, 39 ES, 46 ES, 58 ES, 64 ES, 296 ES a 297 ES, ktoré sa týkajú výnimočných a jasne definovaných prípadov. Z toho nemožno vyvodiť záver, že Zmluva stanovuje všeobecnú výhradu, ktorá vylučuje všetky opatrenia prijaté na účely verejnej bezpečnosti z pôsobnosti práva Spoločenstva. Uznanie existencie tejto výhrady bez ohľadu na osobitné požiadavky stanovené Zmluvou by mohlo ohroziť záväzný charakter práva Spoločenstva a jeho jednotné uplatnenie (pozri rozsudok z 11. marca 2003, Dory, C-186/01, Zb. s. I-2479, bod 31 a citovanú judikatúru).

47 Okrem toho sa odchýlky stanovené v článkoch 296 ES a 297 ES, ako vyplýva z ustálenej judikatúry týkajúcej sa odchýlok zo základných slobôd, majú vykladať doslovne (pozri najmä rozsudky z 31. januára 2006, Komisia/Španielsko, C-503/03, Zb. s. I-1097, bod 45; z 18. júla 2007, Komisia/Nemecko, C-490/04, Zb. s. I-6095, bod 86, a z 11. septembra 2008, Komisia/Nemecko, C-141/07, Zb. s. I-6935, bod 50).

48 Presnejšie, pokiaľ ide o článok 296 ES, treba uviesť, že hoci tento článok upravuje možnosť členského štátu prijať opatrenia, ktoré pokladá za nevyhnutné na ochranu základných záujmov vlastnej bezpečnosti alebo na ochranu informácií, ktorých prezradenie by bolo v rozpore s jeho záujmami, nemožno ho vykladať tak, že priznáva členským štátom právo, ktoré im umožňuje odchýliť sa od ustanovení Zmluvy len všeobecným odvolaním sa na uvedené záujmy.

49 Navyše v oblasti dane z pridanej hodnoty Súdny dvor v rozsudku zo 16. septembra 1999, Komisia/Španielsko (C-414/97, Zb. s. I-5585), rozhodol o nesplnení povinnosti z dôvodu, že Španielske kráľovstvo nepreukázalo, že oslobodenie dovozu a nadobudnutia vojenských zariadení, munície a materiálu určeného len na vojenské účely od uvedenej dane, ktoré bolo upravené španielskym zákonom, bolo odôvodnené na základe článku 296 ods. 1 písm. b) ES potrebou chrániť základné záujmy bezpečnosti tohto členského štátu.

50 V dôsledku toho je na členskom štáte, ktorý sa dovoláva článku 296 ES, aby preukázal potrebu použitia výnimky stanovenej v uvedenom článku s cieľom chrániť základné záujmy svojej bezpečnosti.

51 Vzhľadom na tieto úvahy je neprípustné, aby sa členský štát odvolával na zdraženie dovozu vojenského materiálu z dôvodu uplatnenia cla na dovoz takého materiálu z tretích štátov, aby tak predišiel, na úkor ostatných členských štátov, ktoré vyberajú a odvádzajú clo za tieto dovozy, záväzkom, ktoré mu vyplývajú z povinnosti solidárneho spolufinancovania rozpočtu Spoločenstva.

52 Pokiaľ ide o tvrdenia, že colné konania Spoločenstva nemôžu zabezpečiť ochranu bezpečnosti Talianskej republiky s ohľadom na požiadavky dôvernosti uvedené v dohodách uzavretých s vyvážajúcimi štátmi, treba zdôrazniť, ako Komisia správne uviedla, že do uplatnenia colného režimu Spoločenstva sa zapájajú zástupcovia

Spoločenstva aj členských štátov, ktorí sú v prípade nakladania s citlivými údajmi viazaní povinnosťou mlčanlivosti tak, aby chránili základné záujmy bezpečnosti členských štátov.

53 Navyše vyhlásenia, ktoré majú členské štáty pravidelne vypĺňať a doručovať Komisii, nie sú natoľko podrobné, aby mohli spôsobiť ujmu na záujmoch uvedených štátov v oblasti bezpečnosti či dôvernosti.

54 Za týchto podmienok a v súlade s článkom 10 ES týkajúcim sa povinnosti členských štátov uľahčiť Komisii plnenie jej poslania spočívajúceho v zabezpečení uplatňovania ustanovení Zmluvy majú jej tieto štáty predkladať dokumenty potrebné na overenie správnosti platieb vlastných zdrojov Spoločenstva. Táto povinnosť však nebráni, ako generálny advokát zdôraznil v bode 168 svojich návrhov, aby sa členské štáty na základe článku 296 ES podľa okolností konkrétneho prípadu a výnimočne rozhodli obmedziť informáciu na určité prvky dokumentu alebo ju úplne odmietli poskytnúť.

55 Vzhľadom na tieto úvahy Talianska republika nepreukázala splnenie podmienok na uplatnenie článku 296 ES.

56 Pokiaľ ide o návrh Talianskej republiky obmedziť účinky tohto rozsudku v súvislosti s povinnosťou odviesť vlastné zdroje nevybraté z dôvodu oslobodenia od dotknutého cla v tejto veci, ktorá sa má zamietnuť, prinajmenšom pokiaľ ide o obdobie pred doručením doplňujúcej výzvy z 20. decembra 2001, treba uviesť, že ako odôvodnenie k tomuto návrhu bola uvedená údajná legitímna dôvera členského štátu, ktorá bola založená na dlhodobom nekonaní Komisie, ako aj na prijatí nariadenia č. 150/2003.

57 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že Súdny dvor môže pri uplatnení všeobecnej zásady právnej istoty obsiahnutej v právnom poriadku Spoločenstva iba výnimočne pristúpiť k obmedzeniu možnosti akejkoľvek osoby dovolávať sa ním vyloženého ustanovenia, ktorým by chcela spochybniť právne vzťahy, ktoré vznikli v dobrej viere (pozri najmä rozsudok z 23. mája 2000, Buchner a i., C-104/98, Zb. s. I-3625, bod 39).

58 Súdny dvor totiž pristúpil k tomuto riešeniu len za veľmi výnimočných okolností, keď existuje riziko vážnych ekonomických dôsledkov, predovšetkým vzhľadom na veľký počet právnych vzťahov, ktoré vznikli v dobrej viere na základe právnej úpravy, ktorá bola považovaná za platnú a účinnú, a javí sa, že jednotlivci aj vnútroštátne orgány boli nabádaní k správaniu, ktoré nie je v súlade s právom Spoločenstva z dôvodu objektívnej a vážnej neistoty týkajúcej sa dosahu ustanovení práva Spoločenstva, ku ktorej prípadne mohlo prispieť i správanie iných členských štátov alebo Komisie (rozsudok z 12. septembra 2000, Komisia/Spojené kráľovstvo, C-359/97, Zb. s. I-6355, bod 91).

59 Aj za predpokladu, že rozsudky vydané na základe článku 226 ES by mali rovnaké účinky ako rozsudky vydané na základe článku 234 ES, a že teda úvahy o právnej istote by mohli viesť k nevyhnutnosti výnimočne obmedziť ich časové účinky (pozri rozsudky zo 7. júna 2007, Komisia/Grécko, C-178/05, Zb. s. I-4185, bod 67; z 12. februára 2009, Komisia/Poľsko, C-475/07, bod 61, a z 26. marca 2009, Komisia/Grécko, C-559/07, bod 78), treba konštatovať, že v prejednávanej veci Komisia v žiadnom štádiu tohto konania nezmenila svoj zásadný postoj. Vo svojom vyhlásení počas rokovaní týkajúcich sa nariadenia č. 150/2003 totiž prejavila svoj zámer nevzdať sa vyberania ciel, ktoré mali byť odvedené za predchádzajúce obdobia pred nadobudnutím účinnosti uvedeného nariadenia a vyhradila si právo prijať iniciatívy, ktoré sú v tejto súvislosti potrebné.

60 Návrh Talianskej republiky, ktorý sa týka obmedzenia časových účinkov tohto rozsudku, preto treba zamietnuť.

61 Z vyššie uvedeného vyplýva, že Talianska republika si tým, že oslobodila v období od 1. januára 1998 do 31. decembra 2002 dovoz vojenského materiálu od cla, a tým, že odmietla vypočítať, priznať a sprístupniť Komisii vlastné zdroje nevybraté z dôvodu tohto oslobodenia, ako aj tým, že odmietla nezaplatiť úroky z omeškania, ktoré jej vznikli po tom, čo nesprístupnila Komisii tieto vlastné zdroje v stanovenej lehote, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývali z článkov 2 a 9 až 11 nariadenia č. 1552/89 a z tých istých článkov nariadenia č. 1150/2000.

O trovách

62 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazať Taliansku republiku na náhradu trov konania a Talianska republika nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazať ju na náhradu trov konania.

63 Podľa odseku 4 prvého pododseku toho istého článku Helénska republika a Fínska republika, ktoré vstúpili do konania ako vedľajší účastníci konania, znášajú svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol a vyhlásil:

1. Talianska republika si tým, že oslobodila v období od 1. januára 1998 do 31. decembra 2002 dovoz vojenského materiálu od cla, a tým, že odmietla vypočítať, priznať a sprístupniť Komisii Európskych spoločenstiev vlastné zdroje nevybraté z dôvodu tohto oslobodenia, ako aj tým, že odmietla nezaplatiť úroky z omeškania, ktoré jej vznikli po tom, čo nesprístupnila Komisii Európskych spoločenstiev tieto vlastné zdroje v stanovenej lehote, nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývali z článkov 2 a 9 až 11 nariadenia Rady (EHS, Euratom) č. 1552/89 z 29. mája 1989, ktorým sa vykonáva rozhod-

nutie 88/376/EHS, Euratom o systéme vlastných zdrojov Spoločenstiev, zmenené a doplnené nariadením Rady (ES, Euratom) č. 1355/96 z 8. júla 1996, a z tých istých článkov nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1150/2000 z 22. mája 2000, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 94/728/ES, Euratom o systéme vlastných zdrojov spoločenstiev.

2. Talianska republika je povinná nahradiť trovy konania.

3. Helénska republika a Fínska republika znášajú svoje vlastné trovy konania.

Podpisy